

CUPRINS

CAPITOLUL I

CONSIDERAȚII TEORETICE PRIVIND DREPTUL CIVIL

SECȚIUNEA I. - NOȚIUNEA ȘI ROLUL DREPTULUI CIVIL.

PRINCIPII ȘI DELIMITARE	13
1. Noțiunea dreptului civil	13
2. Rolul și locul (poziția) dreptului civil	18
3. Principiile dreptului civil.....	19
3.1. Considerații privind categoriile de principii specifice dreptului civil.....	19
3.2. Principiile generale ale dreptului civil	20
3.2.1. Principiul proprietății	20
3.2.2. Principiul egalității în fața legii civile	21
3.2.3. Principiul îmbinării (armonizării) intereselor individuale cu interesele generale.....	21
3.2.4. Principiul garantării și ocrotirii drepturilor subiective civile	22
3.2.5. Principiul bunei-credințe.....	22
4. Delimitarea dreptului civil de alte ramuri ale dreptului	23
4.1. Aspecte prealabile	23
4.2. Delimitarea dreptului civil de dreptul constituțional.....	27
4.3. Delimitarea dreptului civil de dreptul administrativ	28
4.4. Delimitarea dreptului civil de dreptul muncii	29
4.5. Delimitarea dreptului civil de dreptul comercial	30
4.6. Delimitarea dreptului civil de dreptul familiei.....	31
4.7. Delimitarea dreptului civil de dreptul internațional privat.....	32

CAPITOLUL II

IZVOARELE DREPTULUI CIVIL

SECȚIUNEA I - DEFINIȚIE, PREZENTARE, CLASIFICARE ȘI ANALIZĂ.....	34
1. Noțiunea de izvor al dreptului	34
2. Clasificarea și caracterizarea izvoarelor de drept civil	35
3. Prezentarea și analiza izvoarelor dreptului civil.....	39
3.1. Actele normative în vigoare – izvoare principale de drept civil	39
3.2. Reglementările internaționale.....	40
3.3. Uzanțele	42
3.4. Principiile generale ale dreptului	45
3.5. Morala și jurisprudența (practica judiciară)	46
3.6. Doctrina sau teoria dreptului	48

CAPITOLUL III

INTERPRETAREA ȘI APLICAREA NORMELOR JURIDICE CIVILE

SECȚIUNEA I - CLASIFICAREA NORMELOR JURIDICE CIVILE.....	50
1. Precizări privind clasele de norme juridice civile	50
2. Criterii de clasificare a normelor juridice civile.....	51
SECȚIUNEA II - INTERPRETAREA NORMELOR JURIDICE CIVILE	53
1. Explicarea și importanța interpretării în materie civilă.....	53

1.1. Premise.....	53
2. Forme ale interpretării juridice civile	55
2.1. Interpretarea legislativă sau autentică	56
2.2. Interpretarea executivă	56
2.3. Interpretarea judiciară.....	57
3. Reguli de interpretare a contractelor	59
3.1. Scurte considerații	59
3.2. Interpretarea contractului de către agentul judiciar	60
4. Principiile interpretării juridice	63
4.1. Definiție și prezentare	63
4.2. Rolul principiilor dreptului în interpretarea juridică.....	64
5. Metodele de interpretare a normelor juridice civile.....	65
6. Rezultatele interpretării juridice	68
7. Importanța și consecințele interpretării tratatelor	71
SECȚIUNEA III - APLICAREA LEGII CIVILE.....	73
1. Considerații privind aplicarea (acțiunea) normelor juridice civile.....	73
2. Aplicarea normelor juridice civile în timp.....	74
2.1. Precizări	74
2.2. Intrarea în vigoare a normei juridice civile	74
2.3. Principiile aplicării temporale a normei juridice civile	76
3. Aplicarea normelor juridice civile în spațiu.....	81
3.1. Scurte considerații	81
3.2. Principiul teritorialității legii civile	82
4. Acțiunea normelor juridice asupra persoanelor	83

CAPITOLUL IV

RAPORTUL JURIDIC CIVIL

SECȚIUNEA I - CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND RAPORTUL JURIDIC CIVIL	85
1. Noțiune și caractere juridice.....	85
1.1. Aspecte definitorii	85
1.2. Caracteristicile raportului juridic civil	86
2. Izvoarele sau condițiile raportului juridic civil	90
2.1. Aprecieri și prezentare.....	90
SECȚIUNEA II - STRUCTURA RAPORTULUI JURIDIC CIVIL	93
1. Precizări prealabile	93
Subsecțiunea I. Subiectele raportului juridic civil	93
1. Categoriile de subiecte. Particularități.....	93
2. Determinarea subiectelor de drept civil.....	95
3. Pluralitatea de subiecte de drept civil	95
4. Schimbarea subiectelor raportului juridic civil.....	98
5. Capacitatea civilă a subiectelor de drept civil.....	102
5.1. Câteva precizări.....	102
5.2. Capacitatea juridică civilă a persoanei fizice	103
5.3. Capacitatea civilă a persoanei juridice	106
Subsecțiunea II. Conținutul raportului juridic civil.....	110
1. Câteva considerații.....	110
2. Dreptul subiectiv civil	111
2.1. Elemente definitorii.....	111
2.2. Clasificarea drepturilor subiective civile	111

3. Obligația civilă	116
3.1. Noțiune și caracteristici	116
3.2. Clasificarea obligațiilor civile	119
3.2.1. Obligații de a da, a face sau a nu face ceva	119
3.2.2. Obligații civile pozitive și obligații civile negative.....	121
3.2.3. Obligații de mijloace și obligații de rezultat.....	121
3.2.4. Obligații ce decurg din acte juridice (contractuale) și obligații ce decurg din fapte juridice civile.....	122
3.2.5. Obligații civile ordinare, obligații civile reale și obligații opozabile și terților.....	123
3.2.6. Obligații civile perfecte și obligații civile imperfecte	124
3.2.7. Obligații civile simple și obligații civile complexe (afectate de modalități)	125
3.2.8. Alte clasificări ale obligațiilor civile	127
Subsecțiunea III. Obiectul raportului juridic civil.....	128
1. Noțiuni generale.....	128
2. Bunurile - obiecte derivate ale raportului juridic civil.....	129
2.1. Definiție și terminologie	129
2.2. Clasificarea bunurilor	130
2.3. Universalitatea de bunuri	149

CAPITOLUL VI

ACTUL JURIDIC CIVIL

SECȚIUNEA I - NOȚIUNEA ȘI CLASIFICAREA ACTELOR JURIDICE CIVILE	151
1. Definiția actului juridic civil.....	151
2. Clasificarea actelor juridice civile.....	152
2.1. Acte juridice unilaterale, acte juridice bilaterale și acte juridice plurilaterale (multilaterale)	152
2.2. Acte juridice cu titlu oneros și acte juridice cu titlu gratuit.....	155
2.3. Acte juridice constitutive, acte juridice translativ și acte juridice declarative de drepturi.....	158
2.4. Acte juridice patrimoniale și acte juridice nepatrimoniale.....	160
2.5. Acte juridice de conservare, acte juridice de administrare și acte juridice de dispoziție	161
2.6. Acte juridice consensuale, acte juridice solemne (formale) și acte juridice reale.....	163
2.7. Acte juridice civile între vii (inter vivos) și acte juridice civile pentru cauză de moarte (mortis causa)	165
2.8. Acte juridice civile subiective și acte juridice civile condiție	166
2.9. Acte juridice civile pure și simple și acte juridice civile afectate de modalități	167
2.10. Acte juridice civile principale și acte juridice civile accesorii	168
2.11. Acte juridice civile cauzale și acte juridice civile abstracte (necauzale)	169
2.12. Acte juridice civile strict personale și acte juridice civile încheiate prin reprezentant.....	170
2.13. Acte juridice civile numite și acte juridice civile nenumite.....	171
2.14. Acte juridice civile cu executare imediată (uno ictu) și acte juridice civile cu executare succesivă.....	173

SECȚIUNEA II - CONDIȚIILE ACTULUI JURIDIC CIVIL	175
Subsecțiunea I. Considerații generale	175
1. Definiție și clasificare	175
Subsecțiunea II. Capacitatea de a încheia actul juridic civil	177
1. Considerații prelabile	177
2. Principiul (regula) capacității și excepția incapacității.....	178
Subsecțiunea III. Consimțământul.....	183
1. Aspecte generale privind consimțământul. Forme de exprimare.....	183
2. Corelația consimțământ-voință juridică.....	186
2.1. Considerații generale	186
2.2. Principiile voinței juridice	187
2.2.1. Principiul libertății actelor juridice civile (libertății de voință)	188
2.2.2. Principiul voinței reale	190
3. Condițiile de valabilitate ale consimțământului	191
3.1. Considerații introductive	191
3.2. Consimțământul să provină de la o persoană cu discernământ	193
3.3. Consimțământul trebuie exprimat cu intenția de a produce efecte juridice (animo contrahendi negotii).....	196
3.4. Consimțământul să fie liber, adică să nu fie alterat prin vicii de consimțământ.....	196
3.5. Viciile de consimțământ	197
3.5.1. Scurte precizări	197
3.5.2. Eroarea.....	198
3.5.3. Dolul	206
3.5.4. Violența.....	212
3.5.5. Leziunea	217
Subsecțiunea IV. Obiectul actului juridic civil	222
1. Considerații definitorii	222
2. Cerințele (condițiile) de valabilitate ale obiectului actului juridic civil	224
2.1. Scurte precizări.....	224
2.2. Obiectul să fie determinat sau determinabil	225
2.3. Obiectul să fie licit	226
2.4. Obiectul să existe	227
2.5. Obiectul să fie posibil	229
2.6. Obiectul să fie în circuitul civil.....	230
2.7. Obiectul să fie o faptă personală a celui care se obligă.....	230
2.8. Existența autorizației administrative sau judiciare ori a altei cerințe prevăzute de lege.....	231
Subsecțiunea V. Cauza (scopul) actului juridic civil	232
1. Considerații prelabile	232
2. Cerințele (condițiile) valabilității cauzei actului juridic civil	234
2.1. Cauza să existe	234
2.2. Cauza să fie licită.....	235
2.3. Cauza să fie morală	237
3. Proba cauzei	237
Subsecțiunea VI. Forma actului juridic civil.....	238
1. Considerații terminologice	238
2. Principiul consensualismului	239
2.1. Definiție și reglementare.....	239

3. Clasificarea condițiilor de formă ale actului juridic civil.....	240
3.1. Criterii de clasificare	240
3.2. Forma cerută ad validitatem	241
3.3. Forma cerută ad probationem	247
3.4. Forma pentru opozabilitate față de terți (ad opposabilitatem).....	250
Subsecțiunea VII. Modalitățile actului juridic civil.....	254
1. Noțiune. Aspecte privind utilitatea lor	254
2. Termenul	256
2.1. Definiție noțiune	256
2.2. Clasificare	257
2.3. Efectele termenului.....	261
3. Condiția	264
3.1. Definiție și reglementare.....	264
3.2. Clasificare	264
3.3. Efectele condiției.....	269
3.4. Comparație între termen și condiție	274
4. Sarcina	275
4.1. Noțiune și clasificare	275
4.2. Clasificare	275
4.3. Efectele sarcinii	276
4.4. Comparație între condiție și sarcină	277
SECȚIUNEA III - EFECTELE ACTULUI JURIDIC CIVIL	278
1. Precizări prealabile	278
2. Determinarea efectelor actului juridic civil	278
3. Principiile efectelor actului juridic civil.....	283
3.1. Definiție și enumerare	283
3.2. Principiul forței obligatorii a actului juridic civil (Pacta sunt servanda) ..	284
3.3. Principiul irevocabilității actului juridic civil.....	295
3.4. Principiul relativității efectelor actului juridic civil	300

CAPITOLUL VIII

NULITATEA ACTULUI JURIDIC CIVIL

SECȚIUNEA I - CONSIDERAȚII GENERALE	315
1. Definiție și caracteristici	315
2. Funcțiile nulității actului juridic civil	317
3. Delimitarea nulității de alte sancțiuni de drept civil.....	319
3.1. Premise.....	319
3.2. Nulitatea și rezoluțiunea	319
3.3. Nulitatea și rezilierea	322
3.4. Nulitatea și revocarea	323
3.5. Nulitatea și caducitatea.....	324
3.6. Nulitatea și inopozabilitatea	325
3.7. Nulitatea și reducțiunea.....	326
4. Clasificarea nulităților actului juridic civil	327
4.1. Nulitatea absolută și nulitatea relativă	327
4.2. Nulitatea parțială și nulitatea totală.....	328
4.3. Nulitatea expresă și nulitatea virtuală	329
4.4. Nulitatea de fond și nulitatea de formă	330

4.5. Nulități amiabile și nulități judiciare. Nulitățile de drept. Clauzele nescrise.....	330
5. Cauzele de nulitate ale actului juridic civil.....	335
5.1. Precizări prealabile.....	335
5.2. Cauzele de nulitate absolută.....	336
5.3. Cauzele de nulitate relativă ale actului juridic civil.....	340
6. Regimul juridic al nulității.....	343
6.1. Generalități.....	343
6.2. Regimul juridic al nulității relative.....	344
6.2.1. Regulile care guvernează regimul juridic al nulității relative.....	344
6.3. Regimul juridic al nulității absolute.....	349
6.3.1. Regulile care guvernează regimul juridic al nulității absolute.....	349
6.4. Distincția între regimul juridic al nulității absolute și al nulității relative.....	353
7. Efectele nulității.....	354
7.1. Precizări prealabile.....	354
7.2. Principiile efectelor nulității.....	356
7.2.1. Scurte considerații.....	356
7.2.2. Principiul retroactivității efectelor nulității.....	357
7.2.3. Principiul restabilirii situației anterioare (restitutio in integrum).....	359
7.2.4. Principiul anulării actului juridic subsecvent (resolutio iure dantis, resolvitur ius accipientis).....	364
7.2.5. Cazurile de înlăturare a principiului general quod nullum est, nullum producit effectum.....	368

CAPITOLUL IX

PRESCRIȚIA EXTINCTIVĂ

SECȚIUNEA I - CONSIDERAȚII GENERALE.....	374
1. Definiție și reglementare. Caractere și natură juridică.....	374
2. Efectul prescripției extinctive.....	377
2.1. Reglementare și analiză.....	377
3. Principiile prescripției extinctive.....	380
3.1. Consacrare legislativă și caracterizare.....	380
4. Natura juridică și delimitarea prescripției extinctive.....	382
4.1. Natura juridică a prescripției extinctive.....	382
4.2. Delimitarea prescripției extinctive de alte instituții de drept civil.....	382
4.2.1. Prescripția extinctivă și uzucapiunea (prescripția achizitivă).....	383
4.2.2. Prescripția extinctivă și decăderea.....	384
4.2.3. Prescripția extinctivă și termenul-modalitate a actului juridic civil.....	385
SECȚIUNEA II - DOMENIUL PRESCRIȚIEI EXTINCTIVE.....	386
1. Aspecte generale.....	386
1.1. Noțiune și criterii de determinare.....	386
2. Prescripția extinctivă și drepturile patrimoniale.....	387
2.1. Prescripția extinctivă și drepturile de creanță.....	387
2.2. Prescripția extinctivă și drepturile reale accesorii.....	388

2.3. Prescripția extinctivă și drepturile reale principale	388
3. Prescripția extinctivă și drepturile nepatrimoniale.....	392
3.1. Principiul imprescriptibilității drepturilor nepatrimoniale	392
3.2. Excepții de la principiul imprescriptibilității drepturilor nepatrimoniale.....	393
4. Situații speciale legate de prescriptibilitate.....	394
4.1. Situațiile juridice ce ridică problema prescriptibilității	394
4.2. Apărarea sau valorificarea dreptului subiectiv civil pe calea excepției.....	395
4.3. Acțiunea în constatarea unor drepturi subiective civile	396
4.4. Acțiunile mixte	397
4.5. Dualitatea de acțiuni	398
4.6. Acțiunea privind drepturile potestative (secundare) și prescripția extinctivă	399
4.7. Acțiunea în repararea prejudiciului moral și prescripția extinctivă.....	400
4.8. Acțiunea în restituirea prestațiilor executate ca urmare a desființării unui act juridic civil și prescripția extinctivă	401
4.9. Acțiunile în materie de carte funciară și prescripția extinctivă	402
4.10. Acțiunile în materie succesorală și prescripția extinctivă.....	403
SECȚIUNEA III - TERMENELE DE PRESCRIPTIE EXTINGTIVĂ.....	405
1. Aspecte terminologice și clasificare	405
2. Termenul general de prescripție extinctivă de 3 ani	406
2.1. Reglementare și cazuri de aplicare.....	406
3. Termene speciale de prescripție extinctivă	408
3.1. Precizări prealabile.....	408
3.2. Termenul special de prescripție extinctivă de 10 ani	409
3.3. Termenul special de prescripție extinctivă de 2 ani	409
3.4. Termenul special de prescripție extinctivă de 1 an	410
3.5. Termene speciale de prescripție extinctivă prevăzute de alte acte normative	411
SECȚIUNEA IV - CURSUL PRESCRIPTIEI EXTINGTIVE.....	413
1. Începutul prescripției extinctive.....	413
1.1. Despre începutul prescripției extinctive	413
1.2. Regula generală privind începutul prescripției extinctive	413
1.3. Reguli speciale privind începutul prescripției extinctive	414
1.4. Alte reguli speciale privind începutul prescripției extinctive.....	423
2. Suspendarea prescripției extinctive.....	425
2.1. Definiție și justificare	425
2.2. Cauzele de suspendare a prescripției extinctive	426
2.2.1. Cauze generale de suspendare a prescripției extinctive.....	426
2.2.2. Cauze speciale de suspendare a prescripției extinctive	428
2.3. Efectele suspendării prescripției extinctive	429
2.3.1. Câteva considerații	429
2.3.2. Efectul general al suspendării prescripției extinctive	430
2.3.3. Efectul special al suspendării prescripției extinctive.....	431
3. Întreruperea prescripției extinctive.....	432
3.1. Noțiune și justificare. Reglementare și caracterizare.....	432
3.2. Cauzele de întrerupere ale prescripției extinctive.....	434
3.3. Efectele întreruperii prescripției extinctive	436

4. Repunerea în termenul de prescripție extinctivă.....	438
4.1. Temei legal. Definiția și justificarea repunerii în termen	438
4.2. Domeniul repunerii în termenul de prescripție extinctivă	439
4.3. Termenul de repunere în termenul de prescripție extinctivă	441
4.4. Consecința repunerii în termenul de prescripție extinctivă	441
5. Împlinirea (calculul) prescripției extinctive.....	442
5.1. Definiție și reglementare. Reguli de calcul ale termenelor de prescripție extinctivă.....	442
BIBLIOGRAFIE.....	445